

СКОРОТЕЦА.

(*Courier.*)

Число 15.

Неделя 21. Февруара 1843

Год. III.

РОДОЛЮБИВЫМЪ ПРИЛОЖНИЦИМА

на Фондъ наши народны школы,

одъ

благодарногъ потомка

Што просвете сяю зраци

И слави се сръбскій светъ;

То су жарке душе знаци —

То е нашегъ срца цвѣтъ.

Што намъ сръска по жилица

Крица тече данъ и ноћъ:

То - њ благодать нашегъ лица,

Вашегъ слава срца моћъ.

Зато примте сузе топле,

Примте мога срца жаръ;

Срце душу — вышнѣ силе —

Благодарне садъ на даръ!!

Родолюбъ.

ПУТОВАНЬ СРЕЗНЪВСКАГО ПО СЛАВЕНСКИМЪ ЗЕМЛЯМА.

I. Ческа и Моравска.

(продуженіе.)

Библиотеку и Кабинетъ у Дрездену старожитностей не могу при момъ брѣзѣ нѣга пролазку прегледати, ков што самъ у Прагъ итію, ков пакъ што самъ тео, да іоштъ за лепогъ времена у Лужицу доѣмъ. Само се съ Храбів томъ упознамъ, придворнымъ канцеляромъ, кои

є родомъ Чехъ и са своимъ душомъ Славенъ, а као што самъ чуо, доста є и за лужицке Славене већъ учинію.

У Прагу поитимъ да се са Шафарикомъ, Ханкомъ, Юнгманомъ Челаковскимъ, Пресломъ, Амерлингомъ и остальымъ пражкимъ славенолюбцима упознамъ. Ови, као најсаяніє звезде одъ своіо вароши државе Аустрійске и целогъ западногъ славенства најболѣ Прагъ осветлюю и красе. За Шафарика само оно могу казати, што є свакомъ познато; нез на човегъ чему већма да се диви патриархалскомъ благородству нѣговогъ характера, или нѣговой ученой прилѣжности. Упочитавамъ Ханка има сваки Руссъ и Славенъ пріятели и сродника. Нѣгова вештина, коіомъ старе споменике изнабнуме, велика є, а на укоръ што му неки пребацую, да онъ овакове самъ правити зна, ни є вредно одговорити. Старый Юнгманъ, кои є себи ческимъ словаромъ вечитый споменикъ подигао, сведнако гледи, да га усавршенствує, и занима се съ другимъ изданіємъ ческе књижевне повести. Нѣгови признателни соотечественици преправляю се, да нѣгова о-стала списанія издаду, вся се на чистоти языка и дубскомъ чувствованю одликую. Онъ є истина старъ, али му є срце іоштъ животно, и тако га крѣпи, да за свое отечество ради, као и у самой младости, іадъ є полѣ новогъ чес-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

скогъ книжества юштъ пусто и безъ сваке надежде было, да не никада пше-ница на нѣму растети, о чему се текъ Добровскій уверю, да е то можно. Юнгманъ првый семе посея, и то среѣно; све што данасъ Чески книжества имаю и оно любе, то нѣму захвалюю. Челаковскій, бывшій у свеучилишту Пражкомъ ческе литературе професоръ, заузима прво место између денашњи чески стихотвораца, и найвише одъ свогъ времена жертвуе за етимологично усавршенствованѣ Юнгмановогъ словаря, у комъ све корене речи ческогъ языка и духъ производа речій истога изяснити жели: нѣгово оштроумиѣ и знанѣ свою скоро славенски нарѣчїя одвећъ му много у овако важномъ послу подпомаже. А другїй му е посао, съ коимъ се занима: Сравниванѣ речїй свою славенскїй народа, и надати се е, да не прва часть овога дѣла скоро на светъ изиѣи. — Полакїй в своіомъ ческогъ народа историомъ довольно познатъ. Ште-та, што са изданїемъ овога у ческомъ языку дѣла оклева. Онъ е не давно са Шафарикомъ изредно едно изясненїе „Суда Любишиногъ и „Изводъ изъ Іовановогъ Евангелїя“ као найстарїе споменике ческогъ языка издао, кон и до десетогъ века допиру. Садъ се изданїемъ ческе архиве, као саборомъ стары дипломатички документа изъ Ческе, забавля и трећу свезку ческе повестнице печата. — Не могу сасвимъ да прећутимъ и учевогъ Пресла, према се са правомъ литературомъ не занима. Естествословїе наймилиа му е наука, но сва су му дѣла чески списана; зато и онъ великїй упливъ има у ученомъ обраћиваню ческогъ языка, ако му башъ нѣгове новости свакїй путь среѣно за рукомъ и не испадаю.

(продуженїе слѣдуе.)

МОЯ ПЫТАНЯ.

продуженїе

На првой страни вашегъ прводругогъ числа стов печатани прилозы родолюбивы Србаля на Матицу Србску одъ Г. Іована Мириловића послани. Овой се родолюбивой жертви одъ срдца радуемъ, но истине и исторїе Матицине ради запытати Васъ Г. Учредниче морамъ: Ели „пензиониранный Капетанъ Г. Іованъ Мириловићъ“ кди в два фор. у сребру Матици Србской поклонїю, онай истый Г. Іованъ Мириловићъ капетанъ“? Ако в пакъ тако, то некъ се та типографична погрѣшка истине и потомства ради нашегъ исправи; еръ другоячїв родолюбивый Г. Капетанъ Іованъ Мириловићъ покрай толики преко нѣга посланы жертвїи не быни едногъ новчића свогъ на Матицу Србску жертвовао.

Тако исто и у Допису изъ Ср. Карловаца нѣке неразумителности налазимъ: збогъ чега и Г. Дописателя молимъ, да ми їй изясни. Онъ у Допису између другога и ово вели; „али я вамъ смѣлю могу рећи, да се юштъ никадъ ни су гласови такогъ веселя и таке радости међу стѣнама Алумнеума слушали.“ — Добро ми е изъ Историѣ познато, да карловачкомъ Алумнеуму више има одъ 40 година; зато одвећъ ми е тежко вѣровати, да в Г. Дописатель више одъ 40 пуга узастопце о Св. Стефану могао быги участникъ истога веселя Алумнейскогъ, како бы съ правомъ извѣстншћу овогодишнѣ гласове веселя свима пређашњима предпоставити одважіо се. Юштъ бы и о томъ одъ Г. Дописателя желию поучити се: по каковомъ е „црквеномъ обычаю“ као што онъ вели, и по каковомъ црквеномъ правилу и у право да кажемъ типку Г. Пр. Ивачковићъ А. Е. М. Синѣль колачъ пресѣкао? Еръ я Вамъ Г. Дописателю истину исповѣдамъ, да самъ до

садъ, кадъ самъ годъ прилику добыю, то тражећи многе наше Свештенике о томъ више пута пытао, пакъ и покрай цѣлогъ труда мога изъ црквены наши кнѣига ништа до данасъ о колачу дознати ни самъ могао. Зато и по другій путь или Г. Дописателя или и самогъ Г. Учредника молимъ, да мене а може быти и многе друге читателѣ о сеченю колача изъ Исторіе обрѣда црквены ясно и стално поучити преко исты новина не пропусти. Међу тимъ обвезанъ самъ одвећъ топло благодарити Г. Дописателю, што в читаюћий свѣтъ съ благословеномъ идеомъ родолюбивогъ и мудрогъ нашегъ Г. Митрополита упознати постарао се. —

Съ великомъ радощу читао самъ извѣстїе о прилогу родолюбивогъ старца и монаха Фрушкогорскогъ Г. Дмитрія Крестића Архимандрита Крушедолскогъ Прижкой Читаоници поклонѣномъ. Радовао бы се јоштъ већмъ, кадъ бы се и о томъ одъ Г. Дописателя Прижкогъ извѣстити могао: да в читаоница Прижка изъ признателства и уважаваня свогъ Богу посвећеногъ суграђанина и благодѣтеля сама образъ добротвора свога имати зжељила и по жељи својой добыла га. —

Г. Дописателя изъ Баната, кои на другој и трећей исти Новина страни о Свештенству мысли свое саобштава, другомъ љу приликомъ, да ми на нѣка пытана одговори, замолиш, то едно изузимаюћи, да ми садъ каже, одгудъ онъ то зна, да в Бачка Фундація (Парохїална) од 30,000 фор. прѣцпа, и на 5000 фор. спала была? Кадъ в то было? Имали онъ о томъ предмѣту изворне какове податке? Съ тимъ бы мы тежку лекцію протољовао! —

Г. Учредника за нѣколико мѣста изъ нѣгове на 7 и 8 страни стављене учредничке Прокламаціе доцнѣ љу съ молбомъ запытати.

Што се тиче. 3 числа Новина, то Г. Учредничке добро самъ разумѣо. да сте подъ насловомъ „Унгарїа“ двѣ жалостне вѣсти свѣту саобштили, одъ кои бы одну згоднѣ и наравнѣ подъ насловомъ „Славонїа“ и „изъ Срем. Карловаца“ а друга

„Сербїа“ и „изъ Серб. Бѣограда“ саобштена као што я мыслимъ быти могла. (дачомъ приликомъ продужиће се)

Бданъ Потисскїй Ученикъ.

ДОБРА СВЕТОВАНЈА.

Истинитый догађай нашегъ времена.

(продуженїе)

Сунце в већъ село, а онъ никаквогъ места угледети ни в могао; мало помало и тама землю покриваше, а онъ уморенъ едва в далѣ корачати могао а навданиуть изъ свегъ сердца обрадуе се, кадъ у средъ полянѣ едно усамљено обиталиште смотри, у комъ свећа светляше. Овде намери преноћити, пакъ сутра данъ у име божіе путь свой далѣ предузети. Онъ лупне на врата, и буде у истый часъ усредю примљенъ. Радостанъ буде кадъ види, да има овде осимъ нѣга јоштъ два путника, кои су дошли да преноће, зато онъ мало слободнѣи постане, запаши лулу свою и седећи съ другима око ватре, прїятно разговараше се. Вечера се господска преправљала, и нашъ Коноръ и тако гладанъ едва што счекиваше, да се мало опорави и свой празанъ желудкацъ напуни. Кућа в ова у врло добромъ станю была, покућство на све стране светляше се, бляенѣ оваца и рибанѣ волова и крава на память доведу Конору онај срефнѣй животъ, кои в онъ пуне три године задовольно прсводїо. Онъ опази између други и одну младу, угледну госпођу, коя домаћица бляше. Она в тамо, амо не престано одалаи у некомъ послу налазила се. Часъ погледъ в она на сатъ бацала, кои в о дувару высїо и као да нешто едва очекиваше. Домаћинъ кодъ куће не бляше. Садъ купше неко на врати, и еданъ седъ стараць унутра ступи когъ свакїй учтиво поздравн и у руку полюби. Ово в домаћинъ быс. Млада госпа изиђе предъ нѣга улаивашчи се и шалећи се. „Мора быти да јої в отаць“ помысли Коноръ у себи али онъ се у мысли превари, ерѣ јої в онъ мужъ бью, као што в мало после искусіо. Одма му садъ и другїй советъ нѣговогъ бывшегъ господара на память паде, и као да му некое тио на уво на уво шапташе: „Немїй ту за живу главу естати, него бежи, што брже можешъ“.

Нѣму се чинило, као да е самогъ Милорда предъ собомъ угледао, кои га лагано запиткиваше: „Еси ли добро другій мой савѣтъ разумео?“ онъ садъ устане, дође до вратій, дигне лагано скакавицу и безъ „съ Богомъ оспай, чи стацъ на полъ, премда му е врло жао было, што е гладанъ и уморанъ вечеру и конакъ оставити морао. — Ночь е настала и густый мракъ покріо е землю; прста предъ очима човекъ видити ни е могао. Кудъ ће садъ нашъ Коноръ? На кою ли страну да се окрене? Натрагъ за живу главу иби ни е хотео. На срећу нѣгову опази онъ предъ собомъ едну малу стаю цуну сена, коя е овомъ истомъ домаѣну принадлежала. Кадъ е дакле већъ видіо, да до зоре путовати не може, кое збогъ мрака кое пакъ што е уморенъ быо; уђе управо у стаю, увуче се у сено тако, да гасвакій живый опазити ни е могао.

(продуженіе слѣдуе)

В Ъ С Т И.

Пешта. Лепо и пріятно време, кое е целе зиме трајло, ни е у толикомъ степену было, у коликомъ е одъ неколико дана зима. Еръ ветаръ сѣверный, кой два дана непрестано дуваше праву намъ зиму најпосле и снегъ донесе, одъ кога не веруемо, да не ћемо и леда на Дунаву добыти и съ тимъ трговину съ ледомъ изъ Руссіе осуетити.

Д О П И С Ъ.

Изъ Сент-Андріе, 12 Фебруара—Мѣстни србски школа учителя жаромъ чистогъ родолюбивъ побудени, са досто. свѣдъ. Стрѣства и мѣстногъ управительства школскогъ држали су прошлогъ месеца 28 Јануара у сами школской велелѣпно вечернѣ торжество (баалъ), кое е у великомъ числу присуствующой публици на обще увеселеніе служило. — Целогъ добытка, кои е преко свію трощкова на чисто 72 фр. 52 кр. 6. вр. износио, половина е на умноженіе обпцегъ подъ управленіемъ Славне Депутаціе школске находегерсе фонда употребљѣна, а друга по-

ловива на фондъ мѣстни школа ревностно обраћена.*)

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

Не давво е у Ливерполу еданъ супружескій паръ предъ олтаромъ стаго, кои се пре венчани најпре крестити морао, премда су обое христіанске родителѣ имали. — Ово никакво чудо у Англезской ни е, ербо тамо многи родители свою децу збогъ велики трощкова чрезъ многе године некрштѣну држе.

У Лондону е славный Оптикеръ Карай израдїо новъ еднѣ Микроскопъ, кои предмете 74 000.000 путій увеличава, Нѣмъ се и оне наймаѣ у води налазеће се животинѣ, кое е слободнымъ очима видити не могу, у виду найвећи на свету зверова видити могу.

*) Два су само у правомъ смыслу елемента среће и благостани народногъ; добро срдце и умъ изображенъ. А будући да се ова добра само у нашимъ народнымъ школама, као правомъ извору свакогъ народногъ добра налазе; зато сви, koliko насъ годъ има, треба да ове изворе свакимъ могућнымъ жертвама подпомажемо, како бы съ временомъ добре учитель у добро снабдѣвенымъ училиштама, као здраву душу у здоровомъ тѣлу, имати и нашъ подмладакъ, кои е едина надежда срећиве будущности, изображенъ видити могли. — Мы съ радостіу гледамо, како фондъ народногъ блага подъ мудрымъ уредбама свога Надзирателя већъ цвѣгати починѣ; и поуздано се надати можемо, да ће родолюбиви Србљи подражаваючи красномъ примеру народны воспитателя, на онай жертвенникъ жертве приноси, кои намъ е правый изворъ нашегъ просвѣщенія и изображенія!

Н.

НОШИВО.

съ образомъ ч. 5)

2) О Г Л А С И Т Е Л Ъ.

Василій Козма.

Терпковъ наслѣдникъ являючи почитаемомъ публикуму, да одъ месеца Септ. 1842 на роглю Барона Синне куће кодъ театера у великой љупрійской улици (Große Bruckgasse) са најболъ сортиратымъ папиромъ тргуе, учтиво препоручуе свою у маломъ и великомъ трговину.

У Пешти месеца Фебр. 1843.

Издаватель Диматрій Јовановићъ. (Bastei Gasse Nr. 349)

У ПЕШТИ словениа Баймеловымъ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS